

۱۱۵

گنجینه

گزیده بیانات آیت الله عابدینی

خطبه‌های نماز جمعه ۱۱ آذر ماه ۱۴۰۱

سازمان مجرب قزوین

نشریه ذکر جمعه
با هدف انتشار گزیده بیانات
ائمہ جمعہ قزوین در خطبه‌های
نماز جمعه، هر هفته به صورت
الکترونیکی از طریق شبکه‌های اجتماعی
ستاد نماز جمعه منتشر می‌گردد.
لازم به ذکر است متن بیانات ائمہ
محترم جمعه، با حذف و اضافات و
ویرایش همراه است و سعی شده
است جهت مطالعه و بهره‌جویی
هرچه بهتر مخاطبین گرامی،
اهم محورها ارائه گردد.

خطبه اول

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى
سَيِّدِ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ أَبِي الْقَاسِمِ الْمُصْطَفَى
مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ الْمَعْصُومِينَ
وَاللَّعْنُ الدَّائِمُ عَلَى أَعْدَائِهِمْ أَجْمَعِينَ مِنَ الْآنَ
إِلَى قِيَامِ يَوْمِ الدِّينِ.

دعوت به تقوا

قَالَ اللَّهُ الْحَكِيمُ فِي كِتَابِهِ الْكَرِيمِ:

﴿ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ﴾^۱

ما همه محتاج آیات قرآن و نیازمند تقوا هستیم. هر
انسانی تقوا را می‌شناسد؛ [زیرا] خدای متعال به دل
هر انسانی تقوا را الهام کرده است:

۱. این قرآن همان کتاب [کاملی] است که در آسمانی بودنش هیچ تردیدی نیست و راهنمای تقوایبندگان است (بقره: ۲).

﴿فَاللَّهُمَّ اجْزُرْهَا وَتَّقُواهَا﴾^۱

بنابراین هرکس با صداقت زندگی کند، جوانمردی شیوه زندگی او باشد و از نفاق و دورویی فاصله بگیرد، با تقوا زندگی می‌کند. هر خوبی تقوا و هر بدی بی‌تقوایی است و فطرت هر انسانی بدی‌ها و خوبی‌ها را می‌فهمد.

خدای متعال فرمود: این کتاب ما (قرآن ما) برای کسانی که به تقوا احترام می‌گذارند و بر اساس تقوا زندگی می‌کنند، کتاب هدایت است و آن‌ها را هدایت می‌کند. کسانی که به تقوا احترام نمی‌گذارند، یعنی خوبی‌ها با بدی‌ها برایشان فرقی نمی‌کند، راست و دروغ نزد آن‌ها یکسان است و لقمه حرام با لقمه حلال برایشان فرقی ندارد، چنین کسانی از هدایت قرآن برخوردار نمی‌شوند.

دشمن‌شناسی در پیشگاه قرآن کریم

در ادامه خطبه‌های هفته‌های گذشته، می‌خواهیم

۱. گنهکاری و تقوای پیشگی اش را به آن الهام کرد (شمس: ۸).

از قرآن استفاده کنیم تا دشمن را بشناسیم. بسیار مهم است که تشخیص بدهیم دشمن کیست و چه دشمنانی داریم.

دشمنی دیرینه شیطان با نسل بشر

چنان که در خطبه‌های پیشین گفتیم، بر اساس قرآن کریم، شیطان یکی از دشمنان سرسخت و خستگی‌ناپذیر در مقابل ما انسان‌هاست. بخشی از دشمنی‌های او را در گذشته عرض کردیم. توضیح راجع به دشمنی شیطان را بر اساس آیات قرآن کریم ادامه می‌دهیم. خدا در سوره طه فرمود:

﴿فَقُلْنَا يَا آدَمُ إِنَّ هَذَا عَدُوٌّ لَكَ وَلِزَوْجِكَ فَلَا يُخْرِجَنَّكَ
مِنَ الْجَنَّةِ فَتَشْقَى﴾^۱

ما به آدم گفتیم: این شیطان هم دشمن تو و هم دشمن همسر توست. یعنی زن و مرد نمی‌شناسد. دشمن هر دوی شماست. مبادا کاری کنید که این

۱. از این رو گفتیم: ای آدم، قطعاً این ابلیس دشمن تو و دشمن همسر توست. مبادا شما را فریب دهد و از این بهشت بیرونتان کند؛ که برای دستیابی به گذران زندگی به رنج خواهی افتاد (طه: ۱۱۷).

شیطان شما را از بهشت بیرون کند و راه شقاوت را جلوی شما بگذارد. سپس شیطان دشمنی خود را اعمال کرد. از زمان آدم و حوا موضوع دشمنی شیطان [مطرح] بوده است. حالا خدا به فرزندان آدم می‌گوید:

﴿يَا بَنِي آدَمَ لَا يَفْتِنَنَّكُمُ الشَّيْطَانُ كَمَا أَخْرَجَ أَبَوَيْكُمُ مِنَ الْجَنَّةِ يَنْزِعُ عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا سَوْآتِهِمَا إِنَّهُ يَرَاكُمْ هُوَ وَقَبِيلُهُ مِنْ حَيْثُ لَا تَرَوْنَهُمْ إِنَّا جَعَلْنَا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ.﴾^۱

ای کسانی که فرزندان آدم هستید، خبر دارید که شیطان بر سر آدم و حوا چه آورد. مبادا شیطان شما را به فتنه آلوده کند و به فتنه بیندازد. ابزار دست شیطان در فتنه‌ها نشوید. چنان‌که ((أَبَوَيْنِ)) یعنی پدر و مادر شما را [از بهشت بیرون کرد]. ((بَنِي آدَمَ)) یعنی فرزندان آدم و حوا. او دشمنی دیرینه و آباواجدادی با شما دارد. مواظب خودتان باشید.

۱. ای فرزندان آدم، مبادا شیطان شما را بفریبد؛ همان‌گونه که پدر و مادر شما را با نیرنگ از آن بهشت بیرون کرد؛ در حالی که جامعه آن دور از نشان بیرون می‌آورد تا شرمگاه‌هایشان را به آنان بنمایاند. همانا او و گروهش شما را از جایی می‌بینند که آنان را نمی‌بینید. به یقین ما شیطان‌ها را سرپرست کسانی قرار داده‌ایم که ایمان نمی‌آورند (اعراف: ۲۷).

شیطان عمر و جوانی ما را می‌گیرد. شیطان تلاش می‌کند و به خود زحمت می‌دهد که ایمان، دل‌سوزی و مردم‌داری را از ما بگیرد. [کاری می‌کند] به جای اینکه ما رفیق و دوست یکدیگر باشیم و از یکدیگر حمایت کنیم، روبه‌روی یکدیگر بایستیم و با هم بجنگیم. شیطان این را می‌طلبد.

مبادا شیطان از شما برای فتنه استفاده کند و شما را به جان هم بیندازد تا به جای اینکه مواظب خودتان و آبرو و اموالتان باشید، به دست خودتان اموالتان را به آتش بکشید و با هم دشمنی کنید؛ به جای اینکه مراقب سلامتی همدیگر باشید، سلامتی یکدیگر را به مخاطره بیندازید. مبادا کاری کنید شیطان این‌گونه بر شما مسلط شود.

موانع نفوذ و تسلط شیطان

ایمان و توکل بر خدا

البته در آخر همین آیه فرمود: ﴿...إِنَّا جَعَلْنَا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ﴾ ما ولایت، سرپرستی و اثرگذاری

شیطان را فقط در کسانی قرار دادیم که ایمان ندارند. کسی که ایمان دارد و به خدا توکل می‌کند، شیطان نمی‌تواند در او نفوذ داشته باشد. خدا فرمود: شیطان نمی‌تواند در کسانی نفوذ کند که ایمان و توکل دارند. خود شیطان هم اعتراف کرده است. [خداوند در قرآن می‌فرماید]:

﴿إِنَّهُ لَيْسَ لَهُ سُلْطَانٌ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ﴾^۱

کسانی که ایمان دارند، خدا را باور دارند و به خدا توکل می‌کنند، من نمی‌توانم با آنها کاری بکنم. من پیش آنها عاجز هستم و اما کسانی که ایمان ندارند؛ شیطان، طاغوت و هرکه از راه برسد ولی آنهاست:

﴿اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ
الَّذِينَ كَفَرُوا أَوْلِيَاؤُهُمُ الطَّاغُوتُ يُخْرِجُونَهُم مِّنَ النُّورِ
إِلَى الظُّلُمَاتِ أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ﴾^۲

۱. زیرا او بر کسانی که ایمان آورده‌اند و بر پروردگارشان توکل می‌کنند، هیچ تسلطی نخواهد داشت (نحل: ۹۹).

۲. خداوند سرپرست کسانی است که ایمان آورده‌اند. آنان را از تاریکی‌ها بیرون می‌برد و به سوی روشنایی (شناخت معارف و

کسی که مؤمن است، ولی‌ای مثل خدا دارد. چه کسی می‌تواند در ساحت قدس ولایت الهی نفوذ کند؟ دست شیطان هم از آنجا کوتاه است. پس همه باید تحت ولایت خدا برای خودمان امنیت انسانی، اخلاقی و ایمانی ایجاد کنیم.

اخلاص

در سوره مبارک صاد هم این دشمنی را واضح بیان می‌کند و می‌گوید: خدای متعال به شیطان گفت: از درگاه رحمت من دور شو. تو لیاقت رحمت خدا را نداری. وقتی خدا به شیطان این را گفت، شیطان هم گفت:

﴿قَالَ فَبِعِزَّتِكَ لَأُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ. إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخْلَصِينَ﴾^۱

خدایا! به عزت تو قسم! من همهٔ بندگان تو را اغوا و گمراه می‌کنم؛ مگر آن بندگان تو که مخلص هستند. آن‌ها را نمی‌توانم اغوا کنم. انبیا عليهم السلام از بزرگان قلّه

اطاعت از خدا) هدایت می‌کند. کسانی که کفر ورزیده‌اند، سرپرستانشان طاعت‌هایند که آنان را از نور (فطرت خداشناسی) به در می‌برند و به تاریکی‌های شرک و کفر و عصیان می‌کشاند. اینان همدم آتش‌اند و در آن جاودانه‌اند (بقره: ۲۵۷).
۱. ابلیس گفت: به عزت تو سوگند که قطعاً همهٔ انسان‌ها را به بیراهه می‌کشانم. مگر از میان ایشان، آن بندگان که برای تو خالص شده‌اند؛ به‌گونه‌ای که نه من در آن بهره‌ای دارم و نه غیر من (ص: ۸۲ و ۸۳).

مخلص بودن هستند. ائمه عليهم السلام از مخلصین هستند. مؤمنان باید مخلص شوند تا مخلص بودن روزی آنها شود. ((مخلص)) یعنی کسی که همیشه تمرین می‌کند و به خود زحمت می‌دهد تا هر کاری می‌کند فقط برای خدا باشد. اما ((مخلص)) کسی است که تمرینات او به نتیجه رسیده و او به مقصد رسیده است:

﴿إِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ حَنِيفًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾^۱

همه چیز او فقط و فقط برای خدای متعال است. در کار او، هیچ چیزی غیر رضای خدا نیست. [شیطان] گفت: فقط بندگان مخلص تو از دست من در امان هستند. خدا هم تهدید کرد و فرمود:

﴿قَالَ فَالْحَقُّ وَالْحَقَّ أَقُولُ. لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكَ وَمِمَّنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ أَجْمَعِينَ﴾^۲

۱. بی‌تردید من به کسی روی کردم که آسمان‌ها و زمین را پدید آورده است. من به غیر او تمایل نخواهم یافت و از مشرکان نخواهم بود (انعام: ۷۹).

۲. پروردگارت به ابلیس گفت: پس به حق سوگند و فقط حق می‌گویم که قطعاً دوزخ را از تو و نسل تو و کسانی که تو را پیروی کنند، از همگی پر خواهم کرد (ص: ۸۴ و ۸۵).

قسم به حق، به حق می‌گوییم: جهنم خودم را از تو، ابلیس و از همه کسانی که از تو پیروی می‌کنند، پُر خواهم کرد. می‌خواهی بندگان مرا اغوا کنی. کسانی که ایمان دارند، توکل می‌کنند، مخلص هستند و مخلص می‌شوند، آن‌ها تحت تأثیر تو قرار نمی‌گیرند. اما کسانی که من این همه به آن‌ها راه نشان دادم، پیامبران خودم را فرستادم، اولیای من آن‌ها را هدایت کردند، کتاب‌های آسمانی برای آن‌ها نازل کردم و همه این چراغ‌ها [بر] سر راه آن‌هاست، اما اصرار دارند به دنبال تو، ابلیس بیایند؛ من آن‌ها را با تو جهنم در قرار می‌دهم و جهنم را از تو و پیروان تو پر می‌کنم. باز هم نشان می‌دهد شیطان چگونه برای دشمنی با انسان ایستاده است. خدای متعال در سوره زخرف هشدار داده و به ما کمک می‌کند تا فریب نخوریم:

﴿وَلَا يَصُدَّنَّكُمْ الشَّيْطَانُ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ﴾^۱

مبادا شیطان سر راه شما را بگیرد. شیطان گاهی

۱. مبادا شیطان شما را از راه به در کند که قطعاً او برای شما دشمنی آشکار است (زخرف: ۶۲).

به جلوۀ مال دنیا و گاهی به صورت مقام ظاهر می‌شود. گویا ما به هر شکلی باید مقامی داشته باشیم یا به هر شکلی باید فلان پول را به دست بیاوریم. [از راه] حلال یا حرام، ربا و ظلم یا حق مردم باشد، [فرقی ندارد]. باید حتماً با فلان کس دشمنی کنم. با کسی لج افتادم و می‌خواهم آبروی او را ببرم. از اینکه غیبت کنم یا اسرار کسی را برای دیگران ببرم لذت می‌برم. این لذت خدایی نیست؛ لذت شیطانی است. این‌ها همان دام‌های شیطان است. این همان راهی است که شیطان می‌بندد و ایمان را از انسان سلب می‌کند.

[خداوند] فرمود: مبادا شیطان سر راه شما بیاید، کار خود را بکند و شما را از راه به در کند. مراقب باشید! شیطان بد دشمنی است و دشمنی او آشکار است. یعنی [اگر] قدری ایمان و عقل داشته باشیم، به هیچ عنوان فریب شیطان را نخواهیم خورد. مثلاً [آیا] خیلی سخت است که بفهمیم بردن آبروی دیگران خلاف است؟ همه [این را] می‌فهمند؛ اما لذت غیبت را چه کنیم؟! شیطان هم آن را لذیذتر می‌کند. خیلی

سخت است که انسان بفهمد خوردن مال حرام، غارت بیت‌المال، گران‌فروشی و بی‌انصافی کار بدی است؟ همه این‌ها را به خوبی می‌فهمیم.

مثلاً در صنایع اتومبیل، کیفیت ماشینی را پایین می‌آوریم و قیمت آن را بالا می‌بریم. آیا سخت است که بفهمیم این کار درستی نیست؟ مردم مظلومی که باید با هزار خون دل بتوانند ماشین تهیه کنند و وسیله نقلیه داشته باشند، همه داروندارشان را [می‌دهند و تبدیل به] یک ماشین می‌کنند؛ آن هم ماشینی که کیفیت لازم را ندارد. واضح است [که این کار نادرستی است]. کسی که دروغ می‌گوید، آیا نمی‌فهمد که دروغ بد است؟ شیطان عدو مبین است. دشمنی او پنهان و غیرقابل فهم نیست. هر انسانی فطرت سالم داشته باشد، دشمنی شیطان را به خوبی می‌فهمد.

اعتقاد به توحید و ولایت

خدای متعال راه چاره نشان داد و فرمود: [اگر] می‌خواهید در امان بمانید، جایی باشید که شیطان

کمتر سربه‌سر شما بگذارد و نتواند شما را فریب بدهد. جاهای امن بسیاری به ما نشان داد؛ مثلاً فرمود: «كَلِمَةٌ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ حِصْنِي، فَمَنْ قَالَهَا دَخَلَ حِصْنِي وَمَنْ دَخَلَ حِصْنِي أَمِنَ مِنْ عَذَابِي.»^۱ کلمه «لا اله الا الله» دژ مستحکم و چهاردیواری امن است. هرکس زیر سایه «لا اله الا الله» قرار بگیرد، [از عذاب من در امان است]. شیطان هم نمی‌تواند غلطی کند و شیطان را به آنجا راه نمی‌دهند؛ پس ما باید در آنجا قرار بگیریم. به همین دلیل است که شهادتین و همچنین شهادت [بر] ولایت امیرالمؤمنین عليه السلام اهمیت دارد. ولایت امیرالمؤمنین عليه السلام هم حصن خدای متعال است؛ یعنی دژ مستحکم و جای امن است. هرکس زیر سایه ولایت علی و اولاد علی عليهم السلام باشد، دست شیطان به او نمی‌رسد. از جمله فرمود:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ادْخُلُوا فِي السِّلْمِ كَافَّةً وَلَا تَتَّبِعُوا
خُطَوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ﴾^۲

۱. محمد باقر مجلسی، بحار الانوار، به تصحیح هدایت‌الله مسترحمی و دیگران، ج ۴۹، بیروت: دار احیاء التراث العربی، ۱۴۰۳ق، ص ۱۲۶؛ ترجمه: کلمه توحید، حصار محکم من است. هرکس آن [کلام] را بگوید، داخل حصار من می‌شود و هرکس داخل آن شود، از عذاب من ایمن خواهد شد.

۲. ای کسانی که ایمان آورده‌اید، همگی در برابر خدا تسلیم شوید و از او دستور بگیرید و گام‌های شیطان را دنبال نکنید که او برای شما دشمنی آشکار است (بقره: ۲۰۸).

همه شما وارد ((سِلم)) می‌شوید. ((سِلم)) یعنی دوستی، صلح و آشتی. در این آیه شریف، ایمان و اسلام، از جمله معانی و مصادیق برجسته سلم است. [خداوند] می‌فرماید: ای مردم، همه شما زیر سایه ایمان، اسلام، قرآن و رسول اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بیایید. اگر اینجا نباشید، شیطان شما را پیدا می‌کند و برایتان دام می‌گذارد. در ادامه می‌فرماید: ﴿...وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ...﴾ مبادا جای پای شیطان پا بگذارید و راهی را ادامه بدهید که شیطان جلوی پایتان می‌گذارد. ﴿...إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ﴾ سپس می‌فرماید:

﴿فَإِنْ زَلَلْتُمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْكُمْ الْبَيِّنَاتُ فَاَعْلَمُوا أَنَّ
اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾^۱

بعد از اینکه این همه چراغ روشن سر راه شما گذاشتیم، اگر لغزش کردید؛ بدانید که خدا عزیز و حکیم است و سخت می‌گیرد بر کسی که هدایت‌های الهی را نادیده بگیرد.

۱. اگر پس از آنکه دلایل روشنگر برای شما آمد، بر اثر پیروی از شیطان دچار لغزش و انحراف شدید؛ بدانید که خدا مقتدری شکست‌ناپذیر است و بر اساس حکمت خود با شما رفتار می‌کند (بقره: ۲۰۹).

کسب روزی حلال

همچنین [خداوند] راهنمایی می‌کند:

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ كُلُوا مِمَّا فِي الْأَرْضِ حَلَالًا طَيِّبًا وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُواتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ﴾^۱

از چیزهایی که باعث می‌شود راه شیطان به سمت شما هموار شود پرهیز کنید. هرچه روی زمین است، آنچه حلال و طیب است بخورید؛ یعنی حرام نخورید، مال مردم را نخورید، ربا نخورید، اهل رشوه نباشید، به دیگران ظلم نکنید و به اموال دیگران طمع نداشته باشید. سپس می‌فرماید: ﴿...وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُواتِ الشَّيْطَانِ...﴾ یعنی اگر سراغ حرام خواری بروید، شیطان شما را به دام می‌اندازد.

امام حسین علیه السلام در روز عاشورا خطاب به لشکر شیطان فرمود: چون شکم‌هایتان را از حرام پر کرده‌اید، الان مقابل فرزند پیغمبر صف کشیده‌اید. یعنی اگر کسی اهل حرام خواری شود، ممکن

۱. ای مردم، از آنچه در زمین است بهره‌بردارید که خدا آن را برای شما حلال و پاکیزه ساخته است و گام‌های شیطان را دنبال نکنید که او برای شما دشمنی آشکار است. پس مبادا به پیروی از شیطان، آنچه را خدا حلال کرده است حرام بشمارید و آنچه را حرام کرده است روا بدانید (بقره: ۱۶۸).

است متوجه نباشد، اما چیزهای بسیاری را از دست می‌دهد. حرام خواری مثل گازگرفتگی است که به آن مرگ خاموش می‌گویند. ذره ذره و آرام آرام انسان را به مهلکه می‌کشاند؛ چنان‌که قرآن فرمود:

﴿وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ﴾^۱

آرام آرام و بی آنکه طرف بفهمد چه به سر او می‌آید، [او را به ورطهٔ هلاکت می‌کشانیم]. زمانی که لقمهٔ حرام جلوی او ظاهر می‌شود، باید این را به خوبی بفهمد و همان زمان آن را پس بزند و بگوید: من این را نمی‌خواهم. اگر شروع به خوردن [لقمهٔ حرام] کند، او را به نابودی می‌کشاند.

رازداری

همچنین [خداوند] فرمود: هر حرفی را نزنید.

۱. کسانی که آیات و نشانه‌های ما را دروغ انگاشته‌اند، به تدریج و از جایی که نمی‌دانند آنان را به تباهی و هلاکت نزدیک می‌کنیم (اعراف: ۱۸۲).

همچنین خداوند در آیهٔ ۴۴ سورهٔ قلم می‌فرماید: <فَدْرَزْنِي وَمَنْ يُكَذِّبْ بِهِذَا الْحَدِيثِ سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ>. ترجمه: پس مرا با کسانی که این سخن (قرآن) را دروغ می‌انگارند و اگذار که به تدریج آنان را از جایی که در نمی‌یابند، به ورطهٔ هلاکت فروخواهیم افکنند.

یوسف علیه السلام خواب دیده بود و خواب خود را به پدر گفت. حضرت یعقوب علیه السلام به فرزند خود گفت:

﴿قَالَ يَا بُنَيَّ لَا تَقْصُصْ رُؤْيَاكَ عَلَىٰ إِخْوَتِكَ فَيَكِيدُوا لَكَ كَيْدًا إِنَّ الشَّيْطَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوٌّ مُّبِينٌ﴾^۱

فرزندم، خوابت را برای برادرانت نگو. [ایشان] در حقیقت به همه ما می‌گویند: در مسائلی که به زندگی، خانواده یا مملکتان مربوط می‌شود، هر سزّی را به هرکسی نگویند؛ برای اینکه آن برادر یا رفیقی که حرف شیطان را گوش می‌کند، برای شما دام می‌گذارد. او نسبت به شما دل‌سوزی نمی‌کند. اگر دل‌سوز باشد، کمک می‌کند و می‌گوید: این [راز] را به من گفتی؛ به دیگری نگو. همان کاری که پدر یوسف کرد. اما اگر دل‌سوز نباشد، رفتار برادرانه و پدرانه نداشته باشد و رفتار شیطانی داشته باشد؛ هرچه [از اسرارمان] به او بگوییم، می‌گوید باز هم بگو. سپس فرمود: ﴿... إِنَّ الشَّيْطَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوٌّ مُّبِينٌ﴾

۱. یعقوب گفت: ای پسرک من، خوابت را برای برادرانت حکایت مکن؛ زیرا آنان بر تو حسد می‌برند و قطعاً برای تو نیرنگی می‌اندیشند. شیطان آنان را تحریک خواهد کرد که نیرنگ خود را به کار بندند؛ چراکه شیطان برای آدمی دشمنی آشکار است (یوسف: ۵).

شیطان دشمن آشکار است. یعنی برادران یوسف کار شیطانی می‌کنند و شیطان هم از برادران یوسف برای اهداف خود استفاده می‌کند. این‌ها می‌شوند:

﴿...شَیَاطِینَ الْإِنْسِ وَالْجِنِّ...﴾^۱

نیکو سخن گفتن

همچنین [خداوند] فرمود:

﴿وَقُلْ لِعِبَادِي يَقُولُوا الَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْزِعُ
بَيْنَهُمْ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوًّا مُّبِينًا﴾^۲

پیغمبر من، به بندگان من بگو: وقتی سخن می‌گویید، زیبا حرف بزنید. با همسر، فرزند و دوستانتان زیبا، پسندیده، مهربانانه، امیدوارکننده، دل‌پذیر و محبت‌افزا سخن بگویید. [همچنین] دربارهٔ مملکت و دولت [هم پسندیده سخن بگویید. دولتی] که باور می‌کنید نمی‌خواهد ۶۲ تن طلا را

۱. اشاره به آیه ۱۱۲ سوره انعام: «وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا شَیَاطِینَ الْإِنْسِ وَالْجِنِّ يُوحِي بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ زُخْرُفَ الْقَوْلِ غُرُورًا وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ مَا فَعَلُوهُ فَذَرْهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ.» - ترجمه: ای پیامبر، همان گونه که تو دشمنانی داری، ما برای هر پیامبری دشمنانی از شیاطین انس و جن مقرر داشتیم. آنان برای فریب‌کاری، سخنان آراسته را با رمز و اشاره به یکدیگر القا می‌کنند. اگر خدا می‌خواست چنین نمی‌کردند و با پیامبران دشمنی نمی‌نمودند. پس آنان را با دروغ‌هایی که می‌پردازند واگذار.

۲. به بندگان مؤمن من بگو که در گفت‌وگو با کافران، سخنی را که نیکوتر است بگویند و از سخن ناشایسته بپرهیزند که مؤمنان فرمان تو را اطاعت خواهند کرد. بی‌تردید شیطان با همین سخنان ناشایسته میان مردم فتنه‌انگیزی می‌کند؛ زیرا او برای انسان دشمنی آشکار است (اسراء: ۵۳).

حرام کند؛ بر خلاف کسانی که [چنین] کردند. [بلکه] او آمده است که کاری انجام بدهد. بنابراین سخنان نیکو بگویید و خدا را در نظر بگیرید. اگر جایی انتقادی بود، باید گفت؛ منتها باید درست گفت و نباید بهانه به [دست] دشمن داد:

﴿وَقُلْ لِعِبَادِي يَقُولُوا الَّتِي هِيَ أَحْسَنُ...﴾: پیغمبر، به بندگان من بگو: اگر می‌خواهید شیطان سوءاستفاده نکند، نیکو سخن بگویید؛ سخنانتان امید بیافریند، راه حل درست کند و آرامش بخش باشد. ﴿...إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْزِعُ بَيْنَهُمْ...﴾ اگر درست سخن نگویند، شیطان بین آن‌ها اختلاف می‌اندازد. ﴿...إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوًّا مُّبِينًا﴾ شیطان برای انسان دشمن آشکار است.

[خداوند در] اینجا می‌فرماید: نیکو صحبت کنید. کسانی که می‌گفتند: «نه غزه نه لبنان»، همان‌ها در این فتنه‌ها و آشوب‌های اخیر گفتند: هم آمریکا، هم اسرائیل، هم انگلیس و هم منافقین! یعنی با غزه، لبنان و مسلمانان کاری نداشته باشید، نجات مردم سوریه برایتان مهم نباشد و هر بلایی بر سر مردم یمن آمد، کاری نداشته باشید؛

اما هرچه آمریکا، انگلیس و منافقین می‌گویند و در پی آن هستند، [همان را بپذیرید]. در حقیقت همه این‌ها اسم مشترک دارند و آن شیطان است؛ [یعنی] هرچه شیطان گفت. پس عده‌ای هستند که می‌گویند: هرچه شیطان گفت. اما اهل ایمان و تقوا می‌گویند: هرچه خدا، قرآن، رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ و اهل بیت عصمت و طهارت عَلَيْهِمُ السَّلَامُ گفتند، ما دنبال این معنا هستیم. آن‌ها می‌خواهند نور خدا را با دهان‌ها و تبلیغات و صحبت‌هایشان خاموش کنند. بندگان مؤمن و متقی باید همگی همت کنند و با جهاد تبیین، فعالیت، روشنگری، امیدواری، وحدت و همدلی نور خدا را فروزان‌تر نگه دارند. امیدواریم خدای متعال همه ما را سربازان جبهه جهاد تبیین، سربازان دین و انقلاب، دل‌سوزان مستضعفان عالم و مؤمنان و مسلمانان قرار بدهد.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ﴿١﴾ اللَّهُ الصَّمَدُ ﴿٢﴾ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ﴿٣﴾
وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ﴿٤﴾.

وَالسَّلَامُ عَلَيْكُمْ.

خطبه دوم

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ
 بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْأَنْبِيَاءِ
 وَالْمُرْسَلِينَ أَبِي الْقَاسِمِ الْمُصْطَفَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى عَلِي
 اميرالمؤمنين وَعَلَى فاطمة الزهراء سيّدة نساء العالمين
 وَعَلَى الحسن والحسين سيّدَي شباب اهل الجنّة وَعَلَى
 علي بن الحسين زين العابدين وَعَلَى مُحَمَّد بن علي
 وَعَلَى جعفر بن محمد وَعَلَى موسى بن جعفر وَعَلَى
 علي بن موسى وَعَلَى مُحَمَّد بن علي وَعَلَى علي بن
 مُحَمَّد وَعَلَى الحسن بن علي وَعَلَى الحجة القائم المنتظر
 المهدي صلوات الله وسلامه عليهم أَجْمَعِينَ.
 اوصيكم عباد الله ونفسي بتقوى الله ونظم أمركم.

دعوت به تقوا

یکدیگر را به تقوا سفارش می‌کنیم، در مسیر تقوا دست یکدیگر را می‌گیریم و در دفاع از ارزش‌های دینی و اصول اخلاقی هم‌افزایانه پیش می‌رویم.

مناسبت‌های هفته

لازم است مناسبت‌هایی را یادآوری کنم:

روز جهانی معلولان

یکی از مناسبت‌ها روز جهانی معلولان است. جانبازان عزیز ما [بعضی] در دوران دفاع مقدس، بعضی در زندان‌های رژیم منحوس پهلوی، بعضی در دفاع از حرم و بعضی در دفاع از امنیت در این ماه‌های اخیر به شرف جانبازی رسیدند. به همه آن‌ها احترام می‌گذاریم. عده‌ای هم معلول هستند؛ مادرزاد معلول هستند یا اتفاقی برای آن‌ها افتاده است. این‌ها جامعه ارزشمندی هستند. بسیاری از عزیزان معلول به من و شما یاد می‌دهند که اگر دستان مشکل دارد، چشمان نمی‌بیند، گوش‌مان نمی‌شنود یا پایمان قدرت راه‌رفتن ندارد؛ اما خدا به ما اراده‌ای داده است که همه این‌ها را می‌گذرانند. هیچ‌کدام از این‌ها ما را محدود نمی‌کند. همچنین به ما یاد می‌دهند که اگر فکر و عقلمان معلول شود،

خطر آن بسیار بیشتر از آن است که جسممان معلول باشد. معلولیت جسم را می‌شود جبران کرد. امام رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهِ فرمود:

دعا کنید که آن‌هایی که روحشان معلول است، آن‌ها شفا پیدا کنند... اگر روح شما سالم باشد و روح شما آزاد و قوی باشد، چه باک که دست یا پای انسان معلول باشد. دست و پای انسان مناط انسانیت نیست.^۱

کسانی که روحیه آن‌ها ذلت‌پذیر است، کسانی که در مقابل آمریکا دست‌گدایی دراز می‌کردند یا کسانی که در مقابل پول سر خم می‌کنند و ایمانشان را زیر پا می‌گذارند معلول حقیقی آن‌ها هستند. برای اینکه اراده، شجاعت و بصیرت ندارند. کسی که توان جسمی او ضعیف است، ممکن است عقل و درایت و فهم او [بیشتر باشد].

در همین استان خودمان، مدیری داریم که ظاهراً از نظر توانمندی جسمی مشکل دارد؛ اما این مدیر محترم و ارزشمند مشکلات تعداد زیادی از مردم را

۱. سیدروح‌الله خمینی رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهِ، صحیفه امام خمینی رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهِ، ج ۶، تهران: مرکز نشر آثار امام، ص ۲۴۶.

حل کرده و دست دیگران را گرفته است. شرط گذاشته است که هرکس به شرکت من می‌آید، باید معلول باشد تا او را بپذیرم. چه کار جوانمردانه و ارزشمندی! باید روح سالم داشت. آنچه معیار و ملاک نمره‌دادن به انسان است، روح سالم است؛ نه جسم. جسم تابع روح و موقتی است. آن که می‌ماند و دائمی است، روح انسان است. به عزیزان معلول خداقوت می‌گوییم و از خدای متعال برای آن‌ها قدرت، توانمندی و موفقیت در زندگی را درخواست می‌کنیم.

روز بیمه

روز بیمه است. از زحمات عزیزان [فعال در] عرصه بیمه تشکر می‌کنم. بیمه جایی است که ممکن است [در آن] حق بسیاری از افراد احیا و حق بسیاری ضایع شود. همه کسانی که با بیمه سروکار دارند، فوت و فن و کوچه پس‌کوچه‌های مسائل قانونی و حقوقی را نمی‌دانند. [به کمک] ایمان و تقواست که باید کاری کنیم کسی در این میان متضرر نشود و حق کسی پایمال نشود. به همین اندازه در این خصوص اکتفا می‌کنم.

روز دانشجو

روز دانشجو را در پیش داریم. دشمن آمده است بانشاطترین جوانانی را که در عرصه علم و دانش تلاش می‌کنند هدف قرار بدهد. البته همیشه همین دانشجویان بودند که با شهامت و شجاعتشان نقشه‌های دشمن را نقش بر آب کردند. همین مناسبت هم روز دانشجو نام گرفته است. آن‌ها [آمریکا] از آن روز درس گرفتند و گفتند: چنان‌که دانشجویان در دهان ما زدند و نقشه ما را نقش بر آب کردند، ما باید از همین راه وارد شویم برای اینکه به ملتی آسیب برسانیم.

رهبر فرزانه انقلاب عَلَيْهِ السَّلَام چقدر نسبت به دانشگاه‌ها، استادان دانشگاه و مدیران دانشگاهی مخصوصاً دانشجویان پدري کردند و می‌کنند. در بیانیه گام دوم [انقلاب] فرمودند:

[انقلاب اسلامی به وسیله همین دانشگاه‌ها و دانشجویان] موتور پیشران کشور در عرصه علم و فناوری ... شد. ... هزاران شرکت دانش بنیان...

میلیون‌ها تحصیل‌کرده دانشگاهی یا در حال تحصیل، هزاران واحد دانشگاهی در سراسر کشور... و ده‌ها نمونه دیگر از پیشرفت، محصول آن روحیه و آن حضور و آن احساس جمعی است که انقلاب برای کشور به ارمغان آورد. ایران پیش از انقلاب، در تولید علم و فناوری صفر بود... و در علم، به جز ترجمه هنری نداشت.

همه این‌ها را انقلاب اسلامی باعث شد. پیش از انقلاب، از نظر علم و دانش، اختراع و ابتکار و برآوردن نیازهای مردم به دست دانشمندان خودمان، در چه مرحله‌ای بودیم و چه وضعیتی داشتیم؟ هیچ چیز نداشتیم. نمی‌خواستند که داشته باشیم. اگر می‌خواستیم مطلبی را [بدانیم]، باید کتاب انگلیسی را ترجمه می‌کردیم؛ اما الان دیگران به حال ما غبطه می‌خورند. سرعت پیشرفت علمی ما سیزده برابر دیگر کشورهاست. در بسیاری از مسائل، کشور اول، در بعضی مسائل دوم و در بعضی از مسائل ششم و هفتم هستیم. در بعضی از مسائل از خیلی جاها جلو زدیم. این موشکی که [تولید کردیم]، ۱۲۵۰۰ کیلومتر بُرد دارد

و رادارگریز است؛ یعنی دیگر اسرائیل امنیت ندارد. آمریکا تا ۱۲۵۰۰ کیلومتری مرزهای کشور ما در مخاطره است و اگر غلطی بکند، ما می‌توانیم او را سر جای خود بنشانیم. این‌ها قدرت‌ها، قوت‌ها و نعمت‌هایی است که خدا عنایت فرموده است. رهبر عظیم‌الشان انقلاب عَلَيْهِ السَّلَام فرمودند: «برداشت و توقع بنده و نظام اسلامی از جماعت دانشجو این است که دانشجو یک روشن فکر تمام عیارِ مسلمان است؛ متدیّن است.»^۱ در نگاه رهبر ما، دانشجویان ما در جبههٔ مقدم ایمان، اسلام، دین و تدیّن حضور دارند. ما هم فضای عمومی دانشگاه‌ها را این‌گونه می‌بینیم. گاهی کسانی رخنه و نفوذ می‌کنند. دانشجویان ما آن نیستند. اصولاً دانشگاهیان، استادان و دانشجویان ما نشان دادند که معتقد به نظام و همراه مردم بوده‌اند و خواهند بود.

۱. سیدعلی خامنه‌ای عَلَيْهِ السَّلَام، «بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان»، سایت خامنه‌ای. آی آر، ۷ آذر ۱۳۸۱: <https://farsi.khamenei.ir/>

شهادت حضرت فاطمه زهرا علیها السلام به روایتی

شهادت حضرت صدیقه کبری، فاطمه زهرا علیها السلام به روایتی روز پنجشنبه است. چون در این هفته است، یادآوری می‌کنم. رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله فاطمه علیها السلام را معیار حق و باطل معرفی کرد. [اگر] می‌خواهید حق را بشناسید، فاطمه علیها السلام را ببینید. ببینید فاطمه علیها السلام کجا ایستاد و چه کرد. ولایت‌مداری فاطمه علیها السلام را ببینید و بیانات نورانی و روشن‌گر فاطمه علیها السلام را در فهم حق معیار قرار دهید.

رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: «إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لَيَغْضَبُ لِغَضَبِ فَاطِمَةَ وَيَرْضَى لِرِضَاهَا صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهَا.»^۱ اگر فاطمه غضبناک شود، کسانی که او را غضبناک کرده‌اند، خدا را به خشم آورده‌اند. اگر فاطمه راضی باشد، خدا راضی است؛ یعنی معیار و ملاک فاطمه است. همچنین فرمود: «هِيَ بَضْعَةٌ مِنِّي وَهِيَ قَلْبِي وَرُوحِي الَّتِي بَيْنَ جَنْبَيَّ فَمَنْ آذَاهَا فَقَدْ آذَانِي وَمَنْ آذَانِي فَقَدْ آذَى اللَّهَ.»^۲ فاطمه پاره تن من است.

۱. محمد بن علی بن بابویه قمی (شیخ صدوق)، معانی الاخبار، به تصحیح علی‌اکبر غفاری، ج ۱، ص ۳۰۳؛ ترجمه: خداوند متعال به سبب غضب فاطمه غضبناک می‌گردد و به خشنودی او خشنود می‌شود.

۲. علی بن عیسی اربیلی، کشف الغمة، به تصحیح جعفر سبحانی تبریزی و هاشم رسولی، ج ۱، تبریز: بنی‌هاشمی، ۱۳۸۱، ص ۴۶۶؛

فاطمه قلب و روح من است. هرکه فاطمه را بیازارد،
مرا آزرده است و هرکه مرا بیازارد، خدا را آزرده است.

سفر نخست وزیر عراق به ایران

سفر نخست وزیر عراق به ایران برکات بسیاری دارد.
در این فرصت جدید و با این [نخست] وزیر که رهبر ما
[به ایشان] فرمودند: «تو متدین هستی» و ایشان
را قابل اعتماد معرفی کردند، ان شاء الله تعالی
تجاری بین ایران و عراق هر روز [گسترش پیدا کند].
این را بدانیم که هم برای مردم عراق و هم برای ملت
ما، شرایط بسیار خوب خواهد شد.

سفر رئیس جمهور به سنندج

جا دارد که ما به مردم سنندج و کردستان تبریک
بگوییم. این آب شرب برای آن‌ها نعمتی است.
شرایط بدی داشتند. هفتصد هزار نفر تحت پوشش
این نعمت خدا قرار گرفتند. ان شاء الله دولت کریمه

در خدمات‌رسانی به مردم محروم هر روز موفق‌تر
باشد ان شاء الله.

این حدیث نبی اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ مدنظر ما باشد که حضرت
فرمودند: «أَسْرَعُ الذُّنُوبِ عُقُوبَةً كُفْرَانُ النِّعْمَةِ.»^۱
کفران نعمت گناهی است که اگر کسی مرتکب شود،
خدا خیلی زود عقوبت می‌دهد و تنبیه می‌کند. اگر
کسی کفران نعمت کند، هرچه نعمت می‌بیند فقط
شکوه کند و هیچ‌وقت زبان الحمد لله گویی و شکر
نعمت نداشته باشد، چنین کسی تنبیه می‌شود.
توجه داشته باشیم که [برای] هرچه خدا به ما داده
است بگوییم: «الحمد لله» و هرچه نداده است، با
دعا و درخواست از پیشگاه خدا طلب کنیم.

۱. محمد بن حسن حر عاملی، وسائل الشیعة، به تصحیح محمد رضا حسینی جلالی، ج ۱۶، قم: آل البيت عليه السلام لاحیاء التراث، ۱۴۱۶ق، ص ۳۱۲؛ ترجمه: گناهی که زودتر از همه کیفر می‌شود کفران نعمت است.

دعای پایانی

پروردگارا! بر عزت، اقتدار و عظمت اسلام و مسلمین و رهبر فرزانه انقلاب اسلامی ظَلَّةُ بیفزای؛ دل‌های ملت ما را هر روز نسبت به همدیگر مهربان‌تر قرار بده؛ شر آشوبگران، اشرار و فتنه‌گران استکباری را به خودشان برگردان؛ پروردگارا! لیاقت سربازی مولا و صاحبمان، امام زمان عَجَّلَ اللَّهُ تَعَالَى فَرَجَهُ الشَّرِيفَ را به همه ما عنایت بفرما؛ گذشتگان و اموات ما را ببخش و بیامرز؛ به مریض‌های ما شفای عاجل عنایت بفرما؛ به جوانان، دختران و پسران ما سعادت‌مندی، ازدواج، زندگی مناسب و شغل کریمانه روزی بفرما؛ به دولت کریمه توفیق خدمت به مردم را هر روز بیشتر از گذشته عنایت بفرما.

اللَّهُمَّ اغْفِرِ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ
وَالْمُسْلِمَاتِ الْأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَالْأَمْوَاتِ فِي مَشَارِقِ
الْأَرْضِ وَمَغَارِبِهَا تَابِعِ اللَّهُمَّ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ بِالْخَيْرَاتِ إِنَّكَ
مُجِيبُ الدَّعَوَاتِ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ ﴿١﴾ وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ
اللَّهِ أَفْوَاجًا ﴿٢﴾ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا
﴿٣﴾.

وَالسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ.

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران